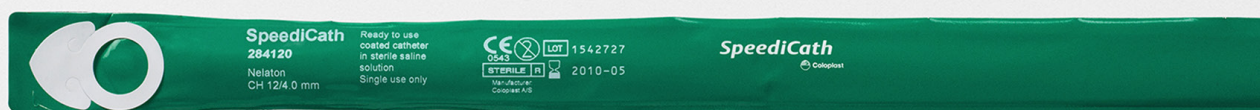
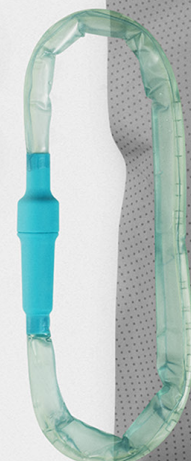
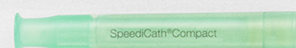
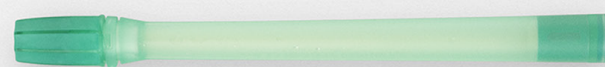

Virtsarakon tyhjentämiseen käytettäviä katetreja on erikokoisia ja -muotoisia. Kuvassa on erilaisia miesten ja naisten katetreja, jotka ovat kosteita eli heti käyttövalmiita.

Omahoidossa on oikeus sopiviin hoitotarvikkeisiin

Hyvinvointialueille siirtyminen on tuonut haasteita hoitotarvikkeiden saatavuuteen ja jakeluun. Hoitotarvikkeita kuten avanne- ja katetritarvikkeita tarvitsevilla on kuitenkin laillinen oikeus niihin.

Miten hoitotarvikkeet vaikuttavat omahoidon onnistumiseen? Entä tarvikkeiden käyttäjien työssä käymiseen ja osallisuuteen yhteiskunnassa? Ja miten hoitotarvikkeiden käyttäjien yksilölliset tarpeet huomioidaan jatkossa hyvinvointialueilla? Onko hoitotarvikeoikeuksista julkisessa terveydenhuollossa yhä paljon epätietoisuutta tai jopa asenteellisuutta?

Vastauksia etsittiin maaliskuun lopussa Tampereella neljän potilasyhdistyksen järjestämässä tilaisuudessa, jossa kohtasivat niin asiantuntijat, ammattilaiset, hoitohenkilöstö kuin hoitotarvikkeiden käyttäjätkin.

MS tuo usein oireita

Avohoidon ja erikoissairaanhoidon nivoutumisesta toisiinsa puhunut urologian erikoislääkäri **Susanna Telenius** Tampereen yliopistollisesta sairaalasta sanoi, että urologian tärkein tehtävä on potilaan mahdollisimman hyvän elämänlaadun turvaamisen ohella pyrkiä suojelemaan munuaistoimintaa ja vähentää neurologisista syystä johtuvan munuaisten vajaatoiminnan syntyä.

Telenius mainitsi, että virtsantuo- tanto ja munuaisten normaali toiminta on elinehto. Virtsaa tulisi ihmisellä erityyä vuorokauden aikana ainakin 30 millilitraa painokiloa kohti. Normaalisti virtsaamistiheys on vähintään viidestä seitsemään kertaa vuorokaudessa.

– Neurologinen sairaus on riski ajautua munuaisten vajaatoimintaan, hän sanoi.

Telenius muistutti, että virtsarakon tehtävänä on toimia noin 23,5 tuntia vuorokaudessa matalapaineisena ”veltttona” varastona. Rakkoo rauhoittavia lääkkeitä käytetäänkin sekä munuaistoiminnan että elämänlaadun vuoksi.

Pesäkekovettumatauti, multippleliskleroosi eli tutummin MS on hänen mukaansa nuorten aikuisten ja keski-ikäisten tauti, jossa vähintään 85 prosentilla on oireita virtsan häiriintyneestä varastoinnista tai tyhjentymisestä.

– Rakon toiminnan häiriöt laskevat elämänlaatua, aiheuttavat usein toistuvia virtsatietulehduksia, altistavat virtsakiville, vesimunuaiselle ja munuaisten vajaatoiminnalle.

Sopivan tuotteen hyödyt

Hoitotarvikkeiden yhteydessä nostetaan valitettavan usein ”tikun nok-

Oikeanlaisella apuvälineellä on suuri merkitys elämänlaatuun ja toimintakykyyn.

Viereisessä kuvassa kertoo paraurheilija, kaupunginvaltuutettu ja somevaikuttaja Jasmine Repo hoitotarvikkeiden merkityksestä käyttäjälleen.

Lakimies Jukka Kumpuvuori osallistui tilaisuuteen etäyhteydellä.

kaan” yhteiskunnalle koitua hintalap- pu.

Apulaisprofessori **Paulus Torkki** Helsingin yliopiston lääketieteellisestä tiedekunnasta loi katsauksen aiheesta ”Laajan avannesidosvalikoiman merkitys yksilölle ja yhteiskunnalle”. Esitys toikin kaivatua tutkimustietoa aiheeseen.

Torkki loi katsauksen 1 200 tanskalaiselle avanneleikatulle tehdystä kyselytutkimuksesta, jossa kartoitettiin apuvälineiden eli avannesidosten käyttöä, elämänlaatua ja työmarkkinoille sijoittumista.

– Tanskalaistutkimus paljastaa selkeästi, että sopivan tuotteen löytymisen ansiosta ohivuodot vähenevät 70 prosenttia, pussin paisumiset vähenevät kolmanneksen, iho-ongelma ja sidosten käyttö vähenevät jopa 20 prosenttia ja terveyspalvelujen käyttö vähenee, kuten avannehoitajan neuvonta- ja ohjauksenkäynnit, Torkki sanoi.

– Tutkimuksen tulokset osoittavat selvästi, että oikeanlaisella apuvälineellä on suuri merkitys koettuun elämänlaatuun ja toimintakykyyn. Tanskassa lasketaan olevan noin 11 000 avanneleikattua, ja avannesidosten kustannuksia kertyy yhteiskunnalle noin 42 miljoonaa euroa. Sopivan tuotteen löytymisestä valikoimasta arvioidaan puolestaan tuovan liki 8,5 miljoonan euron hyödyt ja hyödyt bruttokansantuotteessa viisi miljoonaa euroa.

Oikeus hoitotarvikkeisiin

Etäyhteydellä tilaisuuteen osallistunut lakimies **Jukka Kumpuvuori** kertoi hoitotarvikeoikeuksista uusilla hyvinvointialueilla.

Kumpuvuori muistutti, että hoitotarvikkeita tarvitsevilla on lakiin perustuva oikeus hoitotarvikkeisiin.

– Kunnan on järjestettävä terveydenhuoltolain mukaan sairaanhoitopalvelut, joihin kuuluvat hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaiseen hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet.

Hoitotarvikeoikeuksiin kuuluu Kumpuvuoren mukaan myös se, että yksilölliset tarpeet otetaan huomioon hoitotarvikkeita järjestettäessä, ja tarpeen määrittelee lääkäri tai muu asiaan perehtynyt ammattihenkilö.

Kumpuvuorta pidetään yhtenä maamme parhaiten hoitotarvikeoikeuksiin perehtyneistä juristeista. Hän muistutti, että hoitotarvikkeiden yksilöllinen tarve kirjataan hoitosuunnitelmaan, ja sitä seurataan ja päivitetään säännöllisesti julkisessa terveydenhuollossa. Myös se, että hoitotarvikeasiat hoidetaan yhteisymmärryksessä tarvitsijan kanssa, on tärkeää.

Entä mitä sitten, jos hoitotarvikkeita ei saa riittävästi tai kohtaa muita ongelmia esimerkiksi sopivan tuotteen saamisessa?

– Hoitotarvikeoikeuksiin kuuluu myös mahdollisuus tehdä muistutus tai kantelu. Viimekädessä hoitotarvikeasian voi viedä hallinto-oikeuteen. Tätäkin tietä joudutaan joskus käyttämään, mutta yleensä asiat ratkeavat ilman prosessia.

Laaja hoitotarvikevalikoima vaikuttaa koko elämään.

Kumpuvuoren mukaan kentällä on epätietoisuutta siitäkin, että hoitotarvikkeet on mahdollista saada maksutta kotiin toimitettuna kolmen kuukauden eränä.

Oikea hoitotarvike tuo elämänlaatua

Rohkean, omana itsenään puheenpuoron käyttänyt paraurheilija, kaupunginvaltuutettu ja somevaikutta-

ja **Jasmine Repo** kertoi, miten sopivan hoitotarvikkeen löytäminen ja saaminen voi suorastaan mullistaa arjen positiivisella tavalla.

Repo sanoi, ettei voisi kuvitellaakaan elävänsä omaehtoista ja täysipainoista elämää, ellei hänellä olisi juuri oikeita ja sopivia avanne- ja katetriapuvälineitä.

– Laaja hoitotarvikevalikoima vaikuttaa koko elämään. Tärkeiden hygieniatekijöiden rinnalla sosiaalisen elämän voi vain ja ainoastaan rakentaa luontevasti, jos käytössä on oikeanlaiset hoitotarvikkeet. Sopivat, luotettavat ja oikein toimivat tarvikkeet eivät rajoita liikkumista kodin ulkopuolella eivätkä sido ihmistä kotiin.

Repo muistutti myös, että oikeat hoitotarvikkeet ovat itseluottamuksen kannalta ensiarvoisen tärkeitä.

– Helppokäyttöiset katetrit ja iholla pysyvä, hajuton avannesidos auttaa itseluottamuksen rakentamista. Varmuus intiimeistä asioista tukee itseensä ja kehoonsa luottamista, Repo mainitsi. ●

Halpa hoitotarvike tulee kalliiksi

HOITOTARVIKEOIKEUKSIA luotavan tilaisuuden yhteneväinen viesti oli, että hoitotarvikkeiden myöntämisen perustana ei saisi olla tuotteiden hinta. Käyttäjät tietävät, että edullinen ja huono tarvike voi toimia, mutta niiden menekki omahoidossa voi olla jopa moninkertainen. Halpa tuote onkin yleensä kallis. Laatu maksaa aina itsensä takaisin.

Pirkanmaan Neuroyhdistyksen varapuheenjohtaja **Pauliina Alppi** ilmaisi huolensa hoitotarvikkeiden laatua huonontavista suunnitelmista hoitotarvikejakeluissa.

– On erittäin tärkeää, että hoitotarvikeasioista päättävät ymmärtävät, miten suuri merkitys oikeanlaisilla tarvikkeilla on arki- ja työelämässä, hän sanoi.

Asiantuntijahoitajien paneelissa kuvattiin, millainen tilanne hoito-

tarvikejakelujen ja käyttäjien välillä kentällä vallitsee. Kun esimerkiksi uroterapeutti tai avannehoitaja päätyy suosittelemaan tiettyjä, yksilöllisesti valittuja tuotteita potilaille, hoitotarvikejakelut toimivat yleensä sen mukaisesti.

Esille kuitenkin nousi, että Pirkanmaaltakin löytyy kuntia, joissa tarvikeiden saamista joutuu perustelemaan. Ilmassa on asenteita, että ihmiset olisivat ikään kuin huvin vuoksi hoitotarvikkeiden käyttäjiä. Tarvikevaihdoksia saatetaan esittää jääripäisesti ilman, että vaihdoksen vaikuttavuutta punnitaan.

Muutamissa pienissä kunnissa asiat rullaavat sen sijaan jopa niin hyvin, että hoitotarvikejakeluista tarjotaan itsenäisesti kaikki mahdolliset omahoidon apuvälineet.

Epäkohdista tieto vammaisneuvostolle

Tilaisuuden verkkokeskusteluun osallistunut Pirkanmaan hyvinvointialueen vammaisneuvoston puheenjohtaja **Tuija Kaivanto** toivoi, että kuntien vammaisneuvostot kokoaisivat epäkohtia hoitotarvikeasioissa ja lähettäisivät niitä kootusti hyvinvointialueen vammaisneuvostoon, joka ei käsittele yksittäisiä asioita, mutta voi puuttua kokonaisuuksiin.

– Pidän erittäin tärkeänä myös sitä, että potilasyhdistykset veisivät aktiivisesti jäsenkunnassaan koetuista epäkohdista tietoa paikallisille vammaisneuvoille, huomautti puolestaan tapahtuman juontajana toiminut PR-päällikkö **Annika Rinne** Coloplastilta.